

Magyar Bálint: Egy liberális választási és kormányzati program vázlata

Hazánk egy évtizeddel a rendszerváltás után ismét fordulóponthoz érkezett. Hosszú idő óta először csak rajtunk múlik, hogy felzárkózunk-e a szabad világ fejlett, gazdag és demokratikus országai közé, vagy maradunk a balsorsukat átkozó, önsorsrontó, csodaváró nemzetek sorában.

Magyarország felzárkózásának esélyét a rendszerváltással, a liberális demokrácia modelljének következetes megvalósításával értük el. A Szabad Demokraták Szövetsége rendszerváltó párt. Mi, szabad demokraták dolgoztuk ki a *Rendszerváltás Programját*, mi képviseltük következetesen a liberális értékeken nyugvó társadalomfejlődés céljait. A szabadság, a demokrácia és a piacgazdaság kiépítése megnyitotta előttünk a világot, s ezen értékek mentén vált hazánk a legsikeresebb rendszerváltó országgá. A *Rendszerváltás Programjának* megvalósulása kivételes esélyhez juttatta az ezredforduló Magyarországot. Hogy az új esélyekkel mindannyian élni tudjunk, a Szabad Demokraták Szövetsége új programot dolgozott ki, a *Korszakváltás Programját*.

Miben más ez a program, mint az előző volt? Amíg a *Rendszerváltás Programjával* visszanyertük a szabadságunkat, közösségi és magán tereinket, a *Korszakváltás Programjával* meg akarjuk nyerni az esélyt és az időt. A *Korszakváltás Programja* minden magyar polgárnak szabadságot, szolidaritást és esélyt kínál, hogy ne csak a távoli jövő szép álma legyen mindaz, ami a világ fejlett országaiban megvalósult, hanem realitás - a jelen realitása. A *Korszakváltás Programja* tehát liberális ajánlat az egész magyar társadalomnak.

Liberális ajánlatunk kiindulópontja, hogy a Szabad Demokraták Szövetsége az európai Magyarország pártja. Védünk és felkarolunk minden kezdeményezést, amely a kizárólagosság, a személyes és a többségi diktatúra kirekesztő mechanizmusai ellen küzd. Segítjük a tisztességes verseny feltételeinek létrejöttét. Célunk, hogy a versenyben, tiszta eszközökkel elért győzelem nyertesei valóban kiemelkedhessenek, de a vesztesek se kerüljenek a társadalom számkivetettjeinek sorába.

Ezért programunk felemelkedést kínál azoknak is, akik nem férnek bele a Fidesz által kívánatosnak tartott jövőképebe - vagy nem kérnek belőle. Mi, szabad demokraták esélyt kínálunk azoknak is,

- akik hagyományos családban élnek, és azoknak,
- akik különváltan nevelik gyermekeiket,
- akiknek nem három, hanem egy, kettő vagy épp háromszor három gyermekük van,
- akiknek szobából csak fél - vagy még annyi sem - jutott, vagy
- akiknek jutott akár öt is, de a Fidesznek mégsem "elég jók", mert másképp élnek, hisznek, gondolkodnak, mint a többség, vagy
- akiknek négy kerék csak a tolószékükre jutott.

E célok megvalósítására most történelmi esélyeink vannak. Ám esélyeinkkel csak akkor tudunk élni, ha parlamentáris rendszerű liberális demokráciánkat szilárdra és megkérdőjelezhetetlenné tesszük.

Nem fogadható el számunkra a Fidesz-kisgazda kormány liberális demokrácia alapjait megkérdőjelező, antiliberális fordulata. Ez az út a harmadik világba vezet.

Mi az Európára nyitott, együttműködő külpolitika hívei vagyunk - elvetjük a Fidesz-kisgazda kormány középhatalmi ambícióit.

Mi elutasítjuk a tekintély- és vezérelvű politizálást. A rendpárti állam és mindenható erőszakszervezetek helyett az emberi jogokat tisztelő intézményeket kívánunk fenntartani.

Maffiaállam helyett tisztakezű, gyanún felül álló kormányzatot akarunk, melyben a törvény mindenkire egyformán vonatkozik. Olyan kormányt, amely a köz javára épít, és nem harácsol. Amely nem az állami önkényt erősíti, hanem mindennapi cselekedeteivel a törvények uralmának érvényesítésén munkálkodik.

Mi nem kiváltságokat: pozíciót, pénzt, piacot osztogatunk klienseknek, hanem törvény előtti egyenlőséget, tiszta versenyt és esélyt kínálunk minden honfitársunknak.

Mi kiállunk a sajtó szabadságáért, magántulajdonon alapuló függetlenségéért. Elutasítjuk a közszolgálati média kormányzati megszállását és a magánsajtó fenyegetését.

Egyházi és kulturális ügyekben elfogult állam helyett maximális függetlenséget akarunk biztosítani az egyházaknak, autonómiát a kultúrának.

Mi nem egymás ellen kívánjuk uszítani a társadalom tagjait és csoportjait, hanem együttműködésüket segítjük elő. Mi nem kívánjuk a szegények, romák, kisebbségek elleni elítéleteket kormányzati politika rangjára emelni.

Mi megértő politikát folytatunk, de sohasem a szélsőségek irányában.

Mi nem megosztani akarjuk az országot, hanem egyesíteni.

Mi nem a történelmünk árnyaival, hanem hazánk jövőjével kívánunk foglalkozni. Nem csábítanak

bennünket sem a régmúlt jobboldali, sem a félmúlt baloldali nosztalgiái. A rossznak nem a kisebbik rossz az alternatívája: az öntelt jobboldalt nem az avított baloldallal akarjuk leváltani.

Mert tudjuk, hogy tényleg van más választás: a polgári Magyarország.

Liberálisok vagyunk: nem a hatalom monopolizálása, nem az osztogatás lehetőségének megszerzése miatt akarunk a kormányzásban részt venni. Célunk, hogy lebontsuk a minket Európától és a világ fejlett részétől elválasztó falakat. Valljuk, hogy **csak a világra nyitott polgárnak lehet polgári világa**. Nyitott társadalomban, polgári demokráciában szeretnénk élni, amelynek értékei és kormányzási elvei, módszerei nem különböznek az Európai Unió tagállamaiban elfogadottaktól. Olyan Magyarországot szeretnénk, ahol polgártársaink a saját maguk által formált, autonóm és jól működő intézményeik révén valósíthatják meg a szabadság, a jólét, a stabilitás és a szolidaritás társadalmát.

A jövő óriási lehetőséget kínál, miközben tisztességet, tisztánlátást és felelősséget követel. Annak belátását, hogy mi vagyunk a felelősök azért, ha az állam pazarló, terpeszkedő szervei emésztik fel a gyors felemelkedés vagy a jólét forrásait. Ha a szegények az állami politika rangjára emelt dolyf miatt nem kaphatnak esélyt. Ha gyermekeinkre nem hagyunk élhető környezetet, megbecsült országot, sokszínű kultúrát. Mi, szabad demokraták megértettük felelősségünket, felfértük lehetőségeinket és élni kívánunk esélyeinkkel. Ezért készítettük el a Korszakváltás Programját, ezért tárjuk az ország elé liberális ajánlatunkat.

A Korszakváltás Programjában

- 5, a demokrácia minőségét veszélyeztető jelenségeket orvosló törvényhozási csomagra,
 - 5 mindaddig elmaradt intézményi reformra, és
 - 10, hazánk felemelkedését szolgáló szakpolitikai programra teszünk liberális ajánlatot.
- Olyan bátor, liberális, országépítő programot kínálunk honfitársainknak, amely lehetőséget ad arra, hogy hazánkban szabadon, tisztességben, jólétben és egymás iránti szolidaritásban éljünk.

Csomagok:

1. Demokrácia csomag

- kisebb (250-300 fős) parlament és a választói akaratot hívebben tükröző, arányosabb választási rendszer megteremtése;
- a parlament ellenőrző szerepének helyreállítása;
- a parlament hetenkénti üléseinek helyreállítása és az üléskezési rend pontos definiálása a Házzszabályban;
- a vizsgálóbizottságok működésének törvényi garanciákkal történő biztosítása;
- az Alkotmánybíróság ügyrendjének törvényben történő rögzítése;
- a testületre kötelező határidők megállapítása;
- egyedi országgyűlési döntések alkotmánybíróság előtti felülvizsgálata lehetőségének megteremtése;
- az alkotmányjogi panasz intézményének bevezetése;
- az igazságügyi reform folytatása;
- ítéletablák felállítása;
- önálló közigazgatási bíróság megteremtése;
- az "actio popularis" intézményének (a nem közvetlenül érintettek perindítási jogának) megteremtése;
- a bűncselekmények áldozatai jogvédelmének erősítése;
- az önkormányzati és civil autonómiák védelmének biztosítása;
- a magánélet védelmének megerősítése;
- az állam és egyház szétválasztásának garantálása.

2. Korrupció ellenes csomag

- a párt- és kampányfinanszírozás megreformálása, szigorú szankcionálása;
- az országgyűlési képviselők mentelmi jogának szigorítása;
- a költségvetés terven felüli bevételeiről országgyűlési döntés szükségességének megteremtése;
- a közbeszerzési törvény alóli kibúvók megszüntetése;
- a közbeszerzési pályázatok és a közpénzből finanszírozott szerződések megjelentetése az Interneten;
- az államtitkok és a közpénzek felhasználásának ellenőrzésében üzleti titoknak minősített adatok körének visszaszorítása;
- a nyilvánosság védelme korrupcióra utaló cselekmények feltárása esetén;
- a személyiségi jogok korlátozására felhatalmazott szervezetek politikamentesítése.

3. Társadalmi nyilvánosság csomag

- a közszolgálati média párttalanítása;

- a költségvetési forrásból kormányhú magánsajtó grúndolásának tilalma;
- a közérdekű adatok körének kiszélesítése;
- az államtitok körének szűkítése és a nyilvánosságra hozatali tilalom időtartamának rövidítése;
- a kormányülésekről hangfelvétel készítése;
- a közérdekű adatok kiadásának megtagadása esetén gyorsított bírósági eljárás és szankciók bevezetése;
- a rendszerváltás előtt az összes titkosszolgálat által gyűjtött adat korlátok nélküli megismerhetőségének biztosítása az érintettek számára.

4. Antidiszkriminációs és esélykiegyenlítő csomag

- a társadalmi előítéletek csökkentése jogi eszközökkel (antidiszkriminációs törvény megalkotásával) és felvilágosító programokkal;
- nők és férfiak közötti esélyegyenlőség garantálása;
- az esélyegyenlőségi törvény megalkotása;
- a hátrányos megkülönböztetés tilalmának kiterjesztése a munkaviszonnyal összefüggő valamennyi kérdésre;
- a nők munkaerő-piaci érvényesülését segítő programok indítása;
- a gyermeküket nevelő anyák számára a távoktatás, a távmunka és a részmunka lehetőségének megteremtése a családi élet és a munka harmonikusabb összeegyeztethetősége érdekében;
- a szexuális zaklatás fogalmának az Európai Unió ajánlása mentén való meghatározása és szankcionálása;
- a családon belüli erőszak áldozatainak fokozott védelme;
- roma esélykiegyenlítő program;
- a romák esélyeinek intézményes javítása az oktatásban;
- településfejlesztési program megvalósítása;
- roma kisvállalkozások segítése;
- roma foglalkoztatási program elindítása;
- a nemzeti kisebbségek védelme;
- a fogyatékosügyi program megvalósításának felgyorsítása;
- a szexuális kisebbségek védelme.

5. Életút biztonsági csomag

- a GYES megemlése, és értékállóságának a minimálbér meghatározott hányadához kötve történő biztosítása;
- a családi pótlék mértékének valorizálása és jelentős emelése;
- a magánnyugdíjpénztár-tagok fokozatos kárpótlása az elvesztett tagdíj miatt;
- a nyugdíjreform megerősítése és továbbvitele, a nyugdíjjárueléből a magánnyugdíj-pénztárakba befizetett rész legalább egyharmados arányának biztosítása;
- az időskori járadék normativitásának és a minimálbér meghatározott hányadához kötésének megteremtése (melynek költségeit a központi költségvetés állja).

Reformok

1. Adóreform

- adócsökkentés;
- a személyi jövedelemadó (két lépésben) egységesen 20 százalékra történő csökkentése (a gyermekkedvezmények családi pótlékra történő átváltása, a hosszú távú megtakarításokat, beruházásokat és hátrányos térségi foglalkoztatást ösztönző kedvezmények megtartása, valamint az egyéb kedvezmények megszüntetése mellett);
- az Európai Unió átlagához közelítő egységes forgalmi adó bevezetése (az Európai Unióban kedvezményezett kör kivételével);
- a társadalombiztosítási járulék 25 százalékra történő csökkentése;
- decentralizálás;
- a helyben maradó jövedelmek növelése;
- adóalkotmányosság;
- az adónemek (központi, regionális és helyi szintek közötti) törvényi garanciákkal történő tartós elhatárolása;
- az adótörvények két évvel korábban történő elfogadása;
- az adóhivatal politikamentességének megteremtése;
- az adóbevételek átláthatóságának biztosítása.

2. Költségvetési reform

- az átláthatóság, a teljesítmény és a verseny követelményeinek biztosítása az államháztartásban;
- a rendszerváltás óta elmaradt feladattisztázás végrehajtása;

- a mai intézményrendszer tevékenységének tüzetes átvizsgálása; egyes állami feladatok teljes vagy részleges "privatizálása";
- a fejlett piacgazdaságokban alkalmazott költségvetési technikák kialakítása, illetve adaptálása (egységes számbavételi rendszer kialakítása, eredményszemléletű számvitel megalkotása);
- az államháztartás reformjának újraindítása;
- a takarékosabb, hatékonyabb és kisebb államháztartás megteremtése (az évtized végére az állami újraelosztás GDP arányosan 32-35 százalékra történő csökkentése);
- a költségvetési egyensúly javítása (az államháztartás hiányának folyamatos csökkentése és a maastrichti kritériumokkal összhangban a GDP 3 százaléka alatt tartása).

3. Agrárreform

- tartós birtokrendszer kialakítása;
- új földtörvény: a helyben lakó gazdálkodók és belföldi tagokból álló jogi személyek földtulajdon szerzésének lehetősége;
- a földbérleti idő a jelenlegi 1-5 évről 5-20 évre történő emelése;
- földhasználati, öntözési együttműködési formák támogatása;
- tájgazdálkodásba illesztett mezőgazdaság kialakítása;
- tartós és átlátható támogatási formák biztosítása;
- a szociális, a tájfenntartási és a gazdálkodási célú támogatások világos szétválasztása;
- piacformáló állami támogatások világos szabályok szerinti meghirdetése;
- a fejlesztési támogatások bővítése a minőségi ártermelés és a tájgazdálkodás érdekében;
- a birtokkoncentrációt segítő támogatások radikális növelése;
- a jelzálog hitelintézeti rendszer feltőkésítése és kiépítése;
- mezőgazdasági adókonszolidációs program beindítása;
- a szövetkezeti külső üzletrészt kiváltó támogatási program elindítása;
- az európai uniós támogatási rendszerhez illeszkedő intézményrendszer kiépítése;
- minőségbiztosítási és termékminősítő rendszerek kiépítése az életminőség javítás, az élelmiszerbiztonság és a felelős tájhasználat érdekében;
- a gazdálkodókat segítő szolgáltatói, tanácsadói és informatikai rendszer kiépítése.

4. Egészségügyi reform

- a szolidaritás elveit is érvényesítő, versenyző biztosítókra épülő biztosításalapú egészségügy megteremtése állami garanciák mellett;
- az egészségügyi szolgáltatók finanszírozási reformjának, és az egészségügyi szolgáltatók privatizációjának egyidőben történő megvalósítása;
- szolgáltatói oldal szerkezeti átalakítása, privatizációja;
- a háziorvosi praxis (ingatlan és ingóvagyon átadással történő) privatizációja után a járóbeteg-ellátás sürgős privatizációja és a kórház-privatizáció megkezdése;
- szabályozott munkaerőpiac kialakítása, az orvosok számára az általánosan kötelező közalkalmazotti státusz megszüntetése;
- a rosszul szervezett egészségügyi nagyüzemek átalakítása hatékonyan működő szolgáltatókká;
- a többszintű biztosítás új modelljének kialakítása;
- az OEP monopolhelyzetének megszüntetése;
- versenyhelyzet megteremtése a finanszírozók között;
- háromszintű (prevenációs szint, üzleti biztosítás szintje, különösen költséges beavatkozások szintje) egészségbiztosítási modell bevezetése;
- az egészséges életmódot, megelőzést és szűréseket segítő programok támogatása;
- a biztosítási rendszer feletti parlamenti ellenőrzés megteremtése.

5. Önkormányzati reform

- új feladatmegosztás meghatározása a központi, a regionális és a helyi szintek között;
- az önkormányzati finanszírozási reform kidolgozása;
- a források decentralizálása, a helyben maradó bevételek arányának növelése;
- az uniós támogatások fogadására alkalmas önkormányzati rendszer kialakítása;
- választott önkormányzati régiók megteremtése;
- a területfejlesztés reformja;
- az Országos Területfejlesztési Tanács érdekegyeztetési és döntéshozói fórummá alakítása;
- a kistérségekre és régiókra alapuló területfejlesztési rendszer kialakítása;
- a területfejlesztés szereplőinek (például a területfejlesztési tanácsoknak) európai normák szerinti jogosítványok biztosítása.

Programok:

1. Az európai uniós felzárkózás és csatlakozás gazdasági programja

- a nemzetgazdasági megtakarítások növelése a tartós gazdasági növekedés és infrastrukturális felzárkózás érdekében (a megtakarítások éves növekménye el kell, hogy érje a GDP 5-8 százalékát, a felhalmozási hányadnak pedig tartósan a GDP 30-35 százaléka körül kell alakulnia);
- az államháztartás jövedelemcentralizációs és újraelosztó szerepének, csökkentése (a GDP jelenlegi 40-42 százalékos centralizációs - központi újraelosztási - hányadát a következő ciklus végéig 37-39 százalékra, 2010-re pedig 32-35 százalékra kell, csökkenteni);
- a közigazgatás hatékonyságának növelése és fenntartási költségeinek csökkentése;
- 2005-ig az európai közös valutarendszer (ERM I.) követelményeinek teljesítése, 2007-től csatlakozás az EURO-övezethez;
- az infláció csökkentése (a magyarországi infláció maximum 2 százalékkal haladhatja meg az Európai Unió három legmagasabb inflációjú országának átlagát);
- az addicionális, külső források bevonásának fokozása, feltételeinek javítása (az európai uniós fejlesztési támogatásokhoz szükséges intézményi fogadás feltételeinek és decentralizált forrásainak megteremtése);
- az államháztartás végső felhasználási arányainak javítása az infrastrukturális fejlesztések, beruházások javára, a közösségi fogyasztások terhére;
- a privatizáció kiszélesítése és gyorsítása, s bevételeinek elsősorban az államadósság csökkentésére és a szükséges reformok költségeire történő fordítása;
- a piac további liberalizálása: a verseny további kiszélesítése, a monopóliumok elleni határozott fellépés és a zárt piacok fokozatos kinyitása;
- a tőkeszegény kis- és közepes vállalkozások versenyképességének javítása.

2. Informatikai program

- e-access (az Internet-felhasználók körének radikális bővítése);
- a közszférában dolgozó diplomások kedvezményes Internet hozzáféréseinek támogatása;
- a tíz évesnél idősebb tanuló gyermekkel rendelkező családok, felsőoktatási hallgatók kedvezményes számítógép vásárlási programja;
- a közösségi hozzáférés teljes biztosítása (iskolák, könyvtárak, művelődési házak teljes körű bekötése; teleház, infopont, europont program felgyorsítása);
- a közösségi hozzáférést bővítő önkormányzati informatikai beruházások bevonása a címzett- és céltámogatások körébe;
- e-business;
- az elektronikus kereskedelem jogi és infrastrukturális feltételeinek megteremtése;
- az egységes hírközlési törvény megalkotása;
- a távközlési monopóliumok megszüntetése;
- verseny útján a távközlési tarifák radikális csökkentése;
- e-democracy;
- a közérdekű információk egyre bővülő részének kötelező közzététele az Interneten;
- online közösségek (civilszervezetek, egyesületek stb.) létrejöttének és működésének támogatása;
- az online ügyintézés feltételeinek kidolgozása és fokozatos megteremtése (e-kormányzat és e-önkormányzat);
- a közvetlen demokrácia intézményeinek online technikákkal történő erősítése ;
- e-school;
- a közoktatási intézmények teljes körű bekötése az Internetre, valamint évente 25 ezer számítógéppel való ellátása;
- az ECDL vizsgának megfelelő számítástechnikai ismeret érettségi követelménnyé tétele;
- digitális tankönyv- és tananyagprogram beindítása;
- pedagógusok kedvezményes számítógép vásárlási programjának újraindítása és kiszélesítése.

3. A versenyképes tudás programja

- a megakasztott oktatási reform folytatása;
- a tartalmi szabályozás két döntő komponensének (a NAT-nak és az iskolák pedagógiai programjának), valamint az iskolapolgárok (tanulók, szülők, pedagógusok, iskolafenntartók) tanítási és tanulási szabadságának helyreállítása;
- a pedagógus továbbképzés folytatása és forrásainak helyreállítása az 1996-os törvénymódosítás és az 1997-es kormányrendelet keretei között;
- a pedagógus bérek felzárkóztatása és hármas struktúrájának (önálló pedagógus bértábla, működési pótlékok, minőségi bérpótlék) fejlesztése;
- az idegen nyelv tanulási program;
- minden képzési formában és iskolafokozaton kiscsoportos oktatási formák bevezetése (kiegészítő normatív finanszírozással);
- az idegen nyelven történő oktatás formáinak bővítése és ösztönzése (kéttannyelvű iskolák, egyes

tárgyak részben idegen nyelven történő oktatása stb.);

- az érettségi feltételeként legalább egy idegen nyelv középfokú nyelvvizsgának megfelelő szintű ismerete;
- a diploma feltételeként legalább egy európai uniós nyelvből szakmai nyelvvizsga teljesítése;
- a közoktatási rendszer fejlesztésének programja;
- az oktatás expanziójának felgyorsítása (a következő ciklus végéig a 16-18 évesek legalább 80%-a érettségit nyújtó középiskolai oktatásban részesüljön);
- a szakmai testületek döntéshozó és döntéshozó (például az Országos Köznevelési Tanács egyetértési) jogosítványainak visszaállítása;
- a szakmai kompetencia növelése a közoktatásban;
- a közoktatás és a szakmai oktatás tartalmának folyamatos modernizálása, a tartalmi szabályozás teljes rendszerének kiépítése;
- az esélyegyenlőtlenség csökkentése (az alapozó szakasz 4-ről 6 évre, és az általános képzés 10 évre történő kiterjesztése);
- a felsőoktatás piacosítása;
- a felsőoktatás további expanziója (a következő ciklus végéig a 19-23 évesek 40-50%-a felsőfokú oktatásban részesüljön);
- kétszintű érettségi bevezetése, a felsőoktatási írásbeli felvételi eltörlése;
- autonóm és önállóan gazdálkodó intézmények létrehozása;
- magán felsőoktatási intézmények létrejöttének támogatása;
- a duális rendszer helyett többlépcsős képzése bevezetése (BA - MA - PhD);
- az oktatás és a kutatás egységének megteremtése (a felsőoktatáson belül a kutatási források arányának jelentős növelése);
- az oktatói bérek versenyképessé tétele, a verseny- és teljesítményelvű javadalmazási formák visszaállítása (Széchenyi, Bolyai ösztöndíj);
- az élethosszig tartó képzés, a tovább- és átképzés formáinak jelentős bővítése.

4. Autópálya- és hídépítési program

- az útalap visszaállítása, azon belül autópálya-alap elkülönítése;
- évi 60 kilométer autópálya és autót út építése (M3-as, M5-ös és M7-es a határig, M6-os autót út Budapesttől Dunaújvárosig, M0-ás keleti és déli szakasza);
- hídépítési program (Szekszárd, Dunaföldvár és két budapesti híd: M0-ás északi hídja és káposztásmegyeri híd);
- az infrastrukturális beruházásoknak az európai uniós támogatások maximális bevonásával, szigorú közbeszerzési eljárások és nyílt nemzetközi tenderek alapján történő megvalósítása.

5. Környezetvédelmi program

- a környezettechnológiai újítások és a megújítható energiaforrások bevezetésének fokozott támogatása;
- kistérségi helyi környezetvédelmi stratégiák készítésének ösztönzése;
- környezetbarát közlekedési rendszerek és eszközök elterjedésének ösztönzése;
- a csatornázási program folytatása;
- a Balaton és térsége csatornázási programjának felgyorsítása;
- a főváros és a megyeszékhelyek csatornázási programjának felgyorsítása;
- az önerős csatornaépítés kiemelt céltámogatásként történő kezelése;
- az 1995-ben megkezdett árvíz- és belvízvédelmi program folytatása, a belvízi csatornahálózat felújítása;
- közmunkák bővítése az árvízi töltések és közutak fenntartására;
- széleskörű szelektív hulladékgyűjtési program beindításához szükséges eszközrendszer megteremtése (például a hulladékgazdálkodási törvény végrehajtási rendeleteinek megalkotása);
- átfogó levegőtisztaság védelmi szabályozás érvényesítése (például a zöldkártya kiadásának szigorítása);
- a pollen program végrehajtásának szigorítása;
- a társadalmi nyilvánosság megteremtése és a civil szervezetek fokozott bevonása a környezetvédelmi programok megalkotása és megvalósítása érdekében (például egy éves hulladékgazdálkodási reklámkampány).

6. Lakáspolitikai program

- a lakásépítés, lakásfelújítás és (használt) lakásvásárlás kiegyensúlyozott támogatása;
- a rászorultsági kritériumok pontosabb meghatározása;
- a bérlakás szektor gyors bővítése;
- a szervezett lakásépítés arányának növelése;
- a hitel szerepének növelése a lakásépítés, felújítás és vásárlás finanszírozásán belül;

- a kamattámogatás helyett átlátható készpénztámogatás bevezetése;
- monitoring rendszer létrehozása a támogatások hatékonyságának növelésére;
- az önkormányzatok hatáskörének növelése a lakáspolitikai alakításában.

7. Foglalkoztatási program

- a minimálbér kétszeresének megfelelő diplomás minimálbér bevezetése a közszférában;
- a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatásának ösztönzése, a foglalkoztatást terhelő adók és járulékok részleges állami átvállalással történő csökkentése;
- új foglalkoztatási formák (részmunka, távmunka) terjedésének ösztönzése;
- a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának fokozott ösztönzése;
- a munkanélküli ellátás három pilléres (munkanélküli segély, munkanélküli jövedelemplótló támogatás és rendszeres szociális segély) rendszerének újjáépítése.

8. Közbiztonsági program

- a szervezett bűnözés elleni fellépés ésszerű szervezeti kereteinek megteremtése a titkosszolgálati tevékenységek feletti ügyészi ellenőrzés biztosítása mellett;
- a kis és közepes súlyú bűnözés esetében a bűnmegeelőzés középpontba állítása;
- a korrupció visszaszorítása a hivatásos állományon belül;
- a rendőrség szakmai önállóságának növelése;
- a helyi igényeknek, lakossági elvárásoknak jobban megfelelő, a helyi bűnözési sajátosságokat inkább figyelembe vevő rendőrségi struktúra kialakítása az önkormányzatok növekvő kompetenciájával és felelősségvállalásával;
- a magán biztonsági szolgálatok és a közrendőrség kompetenciáinak világos törvényi rendezése és elhatárolása.

9. Az önkéntes és hivatásos hadsereg megteremtésének programja

- a kötelező sorkatonai szolgálat eltörlése;
- a tartalékos kiképzést szolgáló önkéntes nemzetőrség megteremtése;
- a NATO-normáknak megfelelő kiképzési rendszer és karrierpályák biztosítása a hivatásos állomány számára.

10. A határon túl élő magyarok nemzeti kultúrájának megőrzését támogató program

- a minőségi bérpótlék szerepét betöltő ösztöndíjak, szakkönyvvásárlási és szakmai továbbképzési támogatás a magyar nyelven oktatóknak;
- a diákigazolvánnyal igénybe vehető kedvezmények kiterjesztése a határon túli magyar nyelven oktatókra és magyar nyelven tanuló diákokra;
- a Sulinet program kiterjesztése a határon túli oktatási intézmények jelentős részére;
- kedvezményes számítógép vásárlás a magyar nyelven oktatóknak és tanulóknak;
- a magyar nyelvű könyvtári beszerzések, kulturális intézmények és események, könyv- és folyóirat kiadás, valamint a magyar nyelvű elektronikus média fokozott támogatása.

Kedves Olvasó!

Mielőtt elmerülne a *Korszakváltás Programja* című vaskos anyag olvasásában, szeretnénk röviden felidézni, hogyan készült és miért készült az Esélyt mindenkinek alcímű ajánlatunk.

A SZDSZ 1999 áprilisában fogadta el a *"Magyar liberalizmus az ezredfordulón"* (*"Szabadelvű hitvallás"*) című, Pető Iván által szerkesztett dokumentumát, anyagát, amely a választási vereség utáni első tisztázó javaslat volt arról, hogy merre tartunk, melyek azok az értékek, amelyeknek fennmaradásáért érdemes liberálisnak és szabad demokratának lenni ebben az egymásra torló ellentmondásokkal és mesterséges ellentétekkel terhelt országban. Néhány az SZDSZ-hez közel álló szakértő "magánszorgalomból" és a pártvezetés egyes tagjainak biztatására elkészítette az *"Európai Magyarország - Liberális ajánlat"* című javaslatát a SZDSZ 1999 novemberi küldöttgyűlésére. Ez az anyag ugyan nem került a küldöttgyűlés vitáinak középpontjába, mégis elindította a most elkészült program tervezet munkálatait. Olyan állásfoglalásra ingerlő kérdésekkel állt elő, amelyek a liberális értelmiség, a szabadság, a demokrácia és a szolidaritás hívei számára nem maradhattak megválaszolatlanok.

A "magánkezdeményezést" az Országos Ügyvivői Testület döntése, majd a 1999 novemberi küldöttgyűlés jóváhagyása után új szervezési mederben, világos elvek, módszertan, menetrend keretei között közel száz szakértő és szakpolitikus részvételével pezsgő viták, karcos anyagok írása követte. A program írását vezető "triumvirátus" felkérésére négy nagyobb blokkban, közel 40 munkacsoport alakult, amelyekben mintegy 50 értelmiségi hosszabb írásaival, másik 50 rövid dolgozataival, tanácsaival segítette, hogy 2000 nyarán blokkvitákban vitathassák meg a következő tíz év kihívásaira fogalmazott szabadelvű válaszokat, ajánlatokat. A blokkvitákat követő szerkesztés

után az SZDSZ Országos Tanácsa is megismerte és a küldöttgyűlés elé terjesztette a programtervezetet.

Az "Ajánlat" elkészítésének közel egy éve azt bizonyította: ha világos a cél, ha jól szervezett a munka, akkor az intellektuális bátorság, a szorgalom, az egymás gondolataival szembeni kritika, az alkotók egymás iránti rokonszenve és empátiája maradandó és vitára érdemes eredményeket szül. Szeretnénk a program készítés minden résztvevőjének megköszönni a munkáját, akár anyagot írt, akár kritikájával vagy kérdéseivel segítette azt, akár egy-egy blokk vezető szakértőjeként vállalt szerepet, akár vezette a programkészítés irányainak, tartalmának és szervezési teendőinek meghatározását. Önzetlen segítségük, gondolati bátorságuk nélkül a program nem készült volna el. Az olvasóktól azt kérjük, hogy kritikájuk első mondata előtt gondoljanak arra, hogy az írók, szervezők, szerkesztők velük és nem helyettük készítették a *Korszakváltás Programját*.

Budapest, 2000. november